

Demeter Szilárd

Búcsú Szócs Gézától

Büszkén vállaltam, amikor rám sütötték, hogy Szócs Géza köpenyéből bújtam ki. Mert az a köpeny nem forgott. A világ, az igen, az forgott körülötte. És benne – számomra, számunkra – Géza volt az észrevétlenül mindig előrébb mozduló fix pont. Húzta maga után a mindenséget. Somolygott a vihar magjában, olykor elővett egy szivart, derús bölcsességgel szemlélődött.

„Elmondhatom neked, mert azt hiszem, barátok vagyunk, de ha nem lennének, akkor is elmondanám”, kezdte általában, ha nagyon fel akarta kelteni a gyelmemet.

Pedig nem voltunk barátok. A szó klasszikus értelmében biztosan nem. Túl nagy költő volt ahhoz, hogy a barátja lehessen, ha a barát az, akire rábízod a családod, amikor háborúba mész.

Géza inkább eljött a harctérre. Vagyis vissza, egész életét úgy töltötte, mint aki lövészárkok közt sétálgatva alkot, nem törődve az egyszerre rázúduló ellenséges és baráti tűzzel. Mint akin nem fog sem fegyver, sem átok – és mint akin nem segít az ima.

Tiszteltem, becsültem, aggódtam érte, olykor morogtam rá, de hát ismeritek, Géza.

És azt szerettem volna, ha verset ír. Följárnlottam, hogy építetek számára egy piederstált, kapaszkodjon fel rá, alkosson, hogy hasson, hogy gyarapodjunk.

Elsétált. Nem mondta, hogy nem, csak úgy elsétált, mint aki nek halaszthatatlan dolga van, nem ér rá önnön szobrát faragni, majd beszélünk, szólt vissza.

Nem ő akart a fellegek fölé kerülni, azt várta, hogy mi nőjünk föl hozzá. Csakhogy Géza volt az a teknősbéka, akit senki Akhilleusz nem ért utol, mert mindig volt egy kis előnye.

Az a rettenetesen sok esze.

Az a rettenetesen sok gondolata.

Az a rettenetesen sok szép szava.

Föl-föllebbentette a Májá-fátylunkat, megmutatta, milyen mély a szakadék, aminek a peremén állunk.

Ha nincs híd, akkor repülni kell, bólintott ilyenkor mintegy magának, logikus.

Nem tudunk repülni, Géza.

Vidám szikrák a szemében, dehogynem, mondta, és azzal repült is.

Hajtotta az a rettenetesen nagy hite.

Idézem a feladatszabó krédóját:

„Támogatom a magyart a magyartalannal szemben és az embert az embertelennel szemben,

a bölcső pártján állok a koporsóéval szemben,

a megszólaló harangok pártján az elnémult harangokéval szemben,

Nándorfehérvár pártján Moháccsal szemben,

a velszi bárdok pártján Edvárd király ellen,

Csingacsuguk és a musztángok pártján a sápadtarcúak ellen,

az aradi tizenhármak pártján Haynau ellen,

Radnóti Miklós, Szerb Antal és Karácsony Benő igazában hiszek a lélekmérgezéssel, az agymosással, a kirekesztéssel és a nemzeti önpusztítással szemben,

hiszem, hogy érdemes életünket is adni azért, hogy országunkban bárki szabadon elmondhassa véleményét, még ha e véleménynel nem érthetek is egyet,

úgy gondolom, hogy szeretnünk kell ellenségeinket is mint felebarátainkat, és felebarátainkat mint önmagunkat,

elítélek mindenfajta okkupációt, legyen az román, német vagy szovjet, és ezért a szovjet tankok pártján állok a német tankokkal szemben és a Corvin köziek pártján a szovjet tankok ellen,

osztom azt a meggyőződést, hogy a rosszat nem győzheti le a kisebbik rossz, csak a jó – de védem a rosszat a még rosszabb ellen,

hiszek minden magyar ember kultúrához való jogában, mint ahogy minden ember kultúrához való jogában is:

de a mi felelősségünk, hogy a magyarokat sikeres kultúrnemzetté segítsük felnőni, egy azonosságával tisztában levő, azt vállaló, önmagával kibékült, erős és magabizó közösséggé,

egy korszerű nemzeteszmé híve vagyok egy korszerűtlen nemzeteszmével és egy korszerűtlen nemzetköziséggel szemben,

segíteni szeretném a gyengét, az elesettet, a hátrányos helyzetűt, a kicsit – de nem szeretnék kicsi lenni, és nem üzenem senkinek, hogy merjen kicsi lenni, hanem arra szeretnék biztatni mindenkit, hogy egy sikeres és megbecsült nemzet tagja akarjon lenni, és azt is gondolom, hogy az ország újraépítésének a fejekben és a lelkekben kell elkezdődnie,

meggyőződésem, hogy a kultúra segíthet az elmúlt ezer év okozta külső és belső sebeket beforrasztani, és csak az segíthet ezeket beforrasztani,

a műalkotást támogatom a szuvenírrrel szemben, a népit a népiessel szemben és a málnát és az almát a málnaízűvel és almaízűvel szemben,

hiszem, hogy a magyarok megtalálják helyüket a most kialakuló világban, s hogy nem fogunk példázatbeli szabad tyúkká válni, amely nem bírta a szabad versenyt a szabad rókával szemben,

az élő élet pártján állok, a DDT-vel, a KGB-vel, az ÁVH-val és a mustárgázzal szemben,

hiszek abban, hogy a magyar nemzet történelmi küldetést teljesít, és hogy ez a küldetés mélyen összefügg a lelket és a nemzetet nemesítő csodálatos képességünkkel, a kultúrával,

azt szeretném, hogy tudásközpont épüljön fel e keresztút-házában, Kelet és Nyugat, Dél és Észak e sokat látott találkozási pontján,

hiszek abban, hogy nemzetünk a legműveltebb nemzetek egyikévé lesz Európában, ha Isten is megsegít, és miért ne tenné, hiszen egyetérthetünk azzal a vélekedéssel, hogy amíg a nemzet távolodott az Istentől, akkor is közeledett hozzá, csak a hosszabbik utat választotta,

ezeket gondolom, rózsaszállal a fogaim között.”

Így repült, rózsaszállal a fogai között.

Nyugodj békében, Géza!